

ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

Aktivita Slovenskej geologickej spoločnosti roku 1983

Súčasná epocha vývoja ľudskej spoločnosti sa často označuje ako epocha vedecko-technickej revolúcie. Vedecko-technický pokrok v rozličnej podobe postupne preniká do všetkých odvetví národného hospodárstva a je zákonným javom, že ustavične rastie potreba všetkých druhov surovín. Na zabezpečovanie treba zintenzívňovať geologickovýskumné a prieskumné práce na všetkých kontinentoch našej planéty. V takomto kontexte treba posudzovať aj celospoločenskú pozíciu geológie u nás, lebo aj extenzívne vystupňovanie surovínového potenciálu má svoje hranice. Preto dokonalé poznanie najvšeobecnejších geologických zákonitostí a údajov o kvantite a kvalite surovínovej základne, ekonomických podmienok a ich úspešnom využívaní sa v súčasnosti dostávajú do popredia záujmu spoločnosti.

Jednou z podmienok zvládnutia úloh, ktoré sa geológii kladú, je nielen vysoká teoretická pripravenosť a praktická skúsenosť, ale čoraz aktuálnejším sa stáva zvládnutie toku vedeckých informácií ako hlavnej podmienky ďalšieho poznávania geologických zákonitostí. Ak z tohto hľadiska posudzujeme činnosť Slovenskej geologickej spoločnosti v uplynulom roku, môžeme konštatovať, že túto úlohu s náležitou cieľavedomosťou plní. V prvom rade oboznamuje širokú geologickú verejnosť s najnovšími poznatkami nielen z jednotlivých regiónov, ale aj s teoretickými výsledkami všetkých geologických disciplín. Významnou mierou pôsobí ako integrujúci faktor medzi geologickými inštitúciami aj vedeckými disciplínami, čo sa na druhej strane odzrkadľuje aj na tvorbe dlhodobých plánov a prognóz, najmä v súvislosti s presadzovaním a realizovaním takých plánov a úloh, ktoré budú z národohospodárskeho hľadiska čo najefektívnejšie. Konkrétnym prejavom tejto tendencie je aktívna účasť zástupcov našej spoločnosti v najvyššom koordinačnom orgáne geológie na Slovensku v Geologickej rade, ako aj v ďalších významných vedeckých ustanovizniach a v komplexných racionaliz-

začných brigádach. Sústavný dôraz na skvalitňovanie práce SGS a cieľavedomé odstraňovanie formalizmu sa pozitívne odzrkadľuje v účasti na odborných podujatiach, v jej rastúcej autorite a sústavne sa rozširujúcej členskej základni. Slovenská geologická spoločnosť mala k 31. 12. 1983 dovedna 700 členov. Novoprijatých členov bolo 131, 1 člen zo spoločnosti vystúpil a 3 zomreli (akademik Koutek, Ing. S. Gazda, CSc., RNDr. J. Izsó).

Ak z uvedených aspektov hodnotíme činnosť SGS za rok 1983, môžeme konštatovať, že nielen pokračovala v činnosti práci z roku 1982, ale sa iniciatívne zúčastňovala aj na tvorbe dlhodobých plánov a prognóz rozvoja vedy. Okrem aktívnej účasti na tvorbe plánov v rámci geologických inštitúcií vypracoval kolektív špecialistov štúdiu o získavaní hypertermálnych vôd na území Slovenska na výrobu elektrickej energie a na účely interregionálnej korelácie pripravil návrh na unifikáciu chronostratigrafických a litostratigrafických jednotiek.

Z organizačného hľadiska si osobitnú pozornosť zasluhuje stanovenie fixného programu plánu činnosti SGS a Štatút udeľovania medaily J. Slávika, ktoré boli zverejnené v časopise *Mineralia slovaca*.

Ako výsledok zvýšeného záujmu o členstvo v SGS bola 28. 2. 1983 v Banskej Bystrici založená pobočka SGS. Na jej zakladajúcej schôdzke sa zúčastnil predseda O. Samuel a vedecký tajomník O. Franko. O význame a poslaní SGS prehovoril O. Samuel. RNDr. D. Vass, DrSc., predniesol referát Alpske molasy Západných Karpát. Za predsedu pobočky bol zvolený RNDr. M. Petro.

Pre veľký počet geofyzikálnych odborníkov sa 2. 2. 1983 vytvorila odborná skupina geofyziky. Z predsedníctva sa na schôdzke zúčastnil predseda O. Samuel, vedecký tajomník O. Franko a člen korešpondent SAV O. Fusán. Pri tejto príležitosti o aktivite a činnosti SGS informoval jej predseda O. Samuel, kým RNDr. J. Nemček, CSc., predniesol referát Problematika flyšového pásma.

Predsedom odbornej geofyzikálnej skupiny je RNDr. L. Pospíšil, CSc.

Z ďalších významnejších realizovaných zámerov, ktoré si Ústredný výbor Slovenskej geologickej spoločnosti (SGS) stanovil v pláne na rok 1983, bolo založenie Odbornej skupiny zberateľov nerastov a skamenenín pri SGS. Na zakladajúcej schôdzke v Nitre (2. 7. 1983) sa z predsedníctva ústredného výboru zúčastnil jej predseda (RNDr. O. Samuel, DrSc.), vedecký tajomník (RNDr. O. Franko, CSc.) a RNDr. J. Miškovic. Poslaním skupiny je prehlbovať odbornú výchovu zberateľov nerastov a fosílií formou odborných prednášok, besied, seminárov, praktík a pod., ale najmä zber a štúdium nerastov a skamenenín s osobitným zreteľom na zachovanie unikátnych vzoriek v múzeách, resp. školských zbierkach. V neposlednom rade sa od členov skupiny očakáva, že budú úzko spolupracovať so Slovenským zväzom ochrancov prírody a krajiny, aby sa nedevasťovali lokality s osobitne cennými a unikátnymi minerálmi a skameneninami. Za predsedu odbornej skupiny zberateľov nerastov a skamenenín bol zvolený asistent ložiskovej katedry PFUK v Bratislave RNDr. J. Miškovic.

Ústredný výbor SGS venoval veľkú pozornosť členským príspevkom a kolektívnemu členstvu. V tomto smere patrila SGS medzi najlepšie za r. 1983. Platenie členských príspevkov splnila SGS na 113,7 %, pričom príspevky z kolektívneho členstva aj roku 1983 umožnili SGS zúčastniť sa na vydávaní časopisu *Mineralia slovaca* úhradou vo výške 40 000,— Kčs.

SGS zaznamenala výrazný pozitívny trend aj v spolupráci s Československou spoločnosťou pre mineralógiu a geológiu pri ČSAV, s ktorou pravidelne usporadúva celoštátne geologické konferencie. Poslednú XXIV. konferenciu usporiadala pobočka ČSMG v Ostrave a členovia SGS sa na nej aktívne zúčastnili.

SGS venuje veľkú pozornosť aj práci s mládežou. V uplynulom roku usporiadala dve akcie v rámci Fóra mladých, na ktorých bolo 49 účastníkov. Do práce SGS sa roku 1983 zapojilo 46 mladých odborných pracovníkov.

Bratislavská pobočka pokračovala v osvedčenej forme prednášok a seminárov, na ktorých referovali poprední zahraniční odborníci. Uskutočnilo sa 5 individuálnych prednášok a 1 seminár so 6 prednáškami.

V bratislavskej pobočke vyvíja činnosť sedem odborných skupín.

Hydrogeologická odborná skupina. V rámci nej bolo 7 prednášok (celkový počet účastníkov 83). Významná bola 1-dňová exkurzia po lokalitách (Dunajská Streda, Topoľníky, Podhájska) využívajúcich geotermálnu energiu v Podunajskej nížine. Na exkurzii bolo 7 prednášok, 90 účastníkov a 3 zahraniční geológovia.

Inžinierskogeologická odborná skupina. V rámci skupiny odznelo 6 prednášok pre 144 účastníkov a konal sa seminár so 6 prednáškami. Významná bola 3-dňová exkurzia na PVE Ipeľ, výstavbu diaľnice Ružomberok — Čabrad, zosuvy Dolný Kubín a Havrania dolina, PVE Hoskora, sanáciu hradnej skaly Strečno a výstavbu sídliska v Považskej Bystrici. Na exkurzii bolo 7 prednášok a zúčastnilo sa na nej 47 domácich účastníkov a 2 zahraniční.

Geochemická odborná skupina. V rámci jej boli 4 prednášky (2 domáci a 2 zahraniční prednášatelia), ktorých sa zúčastnilo 73 účastníkov. Významnou akciou bol seminár Spôhlivosť analyticko-geochemických údajov a ich katalogizácia v databanke. Na seminári bolo 10 prednášok odborníkov z celej ČSSR. Seminár sa stal podnetom na zavedenie jednotnej databanky.

Paleontologická odborná skupina. V skupine bolo 5 prednášok pre 41 účastníkov. Významné boli 2 semináre, prvý na tému O nomenklatúrnych pravidlách, na ktorom boli 4 prednášky, a druhý Problémy biostratigrafie a paleontológie triasu hlavne Západných Karpát s 12 prednáškami. Seminár bol trojdňový a spojený s exkurziou.

Geofyzikálna odborná skupina. V rámci skupiny odznela 1 prednáška na zakladajúcej schôdzke so 40 účastníkmi. Dôležitou akciou bol seminár Nové výsledky geofyzikálneho prieskumu Západných Karpát s 13 prednáškami a so 64 účastníkmi.

Odborná skupina zberateľov nerastov. V tejto skupine odznela na zakladajúcej schôdzi 1 prednáška, na ktorej bolo 23 účastníkov. Zakladajúca schôdzka bola spojená s výstavkou minerálov z rozličných oblastí Slovenska a na záver sa konala výmenná burza minerálov. Táto odborná skupina má krúžky v Nitre, Banskej Štiavnici, Prešove a v Bratislave.

Košická pobočka. V rámci pobočky sa konali 2 prednášky so 76 účastníkmi a

Prehľad akcií Slovenskej geologickej spoločnosti pri SAV roku 1983

Akcie	Bratislava							Košice	Sp. Nová Ves	Žilina	Banská Bystr.	Spo-lu
	všeobec.	hydrogeol.	inž. geol.	geochem.	paleontol.	geofyz.	zberat.					
Prednáš-ky	domáci	—	7	6	2	5	1	2	—	10	1	35
	zahraniční	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	9
	počet účast.	5	83	144	73	41	40	76	—	183	35	737
Se-mi-náre	počet	39	—	1	1	2	1	2	4	1	1	14
	prednášajúci	1	—	4	10	16	13	10	19	3	13	94
	počet účast.	6	—	32	43	72	94	76	103	25	69	556
Ex-kur-zie	počet	42	1	1	—	1	—	2	—	—	—	5
	domáci pred.	—	7	7	—	4	—	6	—	—	—	24
	zahranič. pred.	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	5
	počet účast.	—	120	47	—	23	—	67	—	—	—	257
Konf.	počet	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	domáci pred.	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2
	zahranič. pred.	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	11
	počet účast.	—	—	—	—	—	—	82	—	—	—	82
Fórum mladých	počet	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	domáci pred.	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	7
	počet účast.	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	49
Iné	terénna skar. burza minerál.	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	7
	počet akcií org. s CSVTS	1	1	1	—	—	—	3	4	12	—	21

2-krát sa konalo Fórum mladých so 7 prednáškami, ktoré si vypočulo 49 účastníkov. Medzi významné akcie patrí 1 konferencia, 2 semináre a 2 exkurzie. Konferencia na tému Bazity a ultrabazity orogénnych zón sa konala v Košiciach 27. 9. 1983. Odznelo na nej 11 prednášok zahraničných odborníkov a 2 domácich. Na konferencii bolo 82 účastníkov. Semináre sa konali na tému Aktuálne problémy geologickej stavby pásma Čiernej hory a priľahlého územia (venovaný pamiatke prof. J. Šaláta, 10 prednášok, 53 účastníkov) a Paleofaciálna rekonštrukcia terciérnych panví východného Slovenska (3 prednášky, 28 účastníkov). Jedna 1-dňová exkurzia sa konala v Úpore na tému Nové poznatky o stavbe východoslovenskej neogénnej panvy (2 prednášky, skartácia vrtu Trebišov-2, 28 účastníkov) a druhá 2-dňová v Trní na tému Nové výsledky stavby zemplínskeho ostrova a výsledky prieskumu na uhlie a rádioaktívne suroviny (4 prednášky, 39 účastníkov).

Pobočka v Spišskej Novej Vsi. Usporiadala 4 významné semináre na tému

Vyhľadávanie a prieskum bauxitov na Slovensku, Aplikácia geofyzikálnych metód pri vyhľadávaní ložísk nerastných surovín, Geologicko-geofyzikálna problematika Zemplínskych vrchov a seminár pri príležitosti 30. výročia založenia laboratórií Geologického prieskumu v Spiskej Novej Vsi. Na seminároch bolo 19 prednášok a 103 účastníkov. Spolu s Košickou pobočkou a Vlastivedným múzeom zorganizovala v Košiciach (14. 12. 1983) výstavku Krása kameňa.

Žilinská pobočka. V rámci pobočky sa uskutočnilo 11 prednášok (jedna zahraničného odborníka) a bolo na nich 183 účastníkov. Ďalej usporiadala seminár na tému Bauxitické a nebauxitické Al suroviny (3 prednášky s priemernou účasťou 25).

Banská Bystrica. Na zakladajúcej schôdzke bola 1 prednáška (35 účastníkov). Usporiadala významný seminár Geologická stavba, metalogenéza a prognózy stredoslovenských neovulkanitov s 13 prednáškami a 69 účastníkmi.

Ondrej Samuel — Ondrej Franko